

Upopulære betraktninger om splinten og bjelken

En kommentar til hendelsene i Sør-Afrika-sambandet
av Kjell Christensen

Mitt første møte med den renhårige og uforfalskede fascisme fant sted under krigen. Ikke i nærkamp med tyske bondegutter i uniform, heller ikke bak piggråden i en fangeleir — men i mine kameraters ansikter på et bordell i Durban i Sør-Afrika.

Det hadde seg slik: Vi var en gruppe på 50—60 mann som ventet på en troppe-transporter. Gruppen besto for det meste av studenter, en lege, en prest, et par offiserer og noen sjøfolk. Vi skulle til London for å forsvare Norge.

Som kjent er det i Durban en stor norsk koloni. Et samfunn i miniatyr hvor sørnorske trekk som pietisme og kullsviertro på egen fortrefelighet trives heller bedre enn hjemme. Bevisst eller ubevisst lærte vi en hel del av disse våre utflyttede landsmenn. Særlig om hvorledes vi skulle forholde oss til den

ning. En kveld kom det til vår leir en landsmann, som foruten å være full også var en del oppskrubbet i ansiktet og på albuene. Han kunne fortelle at han var blitt overfalt av noen negre på et bordell — hvor han av en eller annen grunn hadde havnet.

Det som videre hendte forekommer meg nesten å være ubegripelig når jeg i dag, nesten 20 år etter, leser kaldt og nøkternt om andre hvite menns adferd i det samme område.

Ola Nordmanns blod kom i kok. Hvem var disse svartingene som trodde at de ustraffet kunne gå løs på en av oss, en hvit. Jeg tror ikke vi sa germaner, men jeg er overbevist om at vi mente det.

Det hele foregikk nesten uten kommandoord. Det var som om en besettende feber grep oss. Like etter midnatt toget vi gjennom gatene med vår oppskrubbede kamerat i spissen. På veien rev vi løs gjerdesprosser og samlet stein til kasteskyts. De fargete vi møtte trakk seg forskremte inn i skyggene og unnløt å se på oss.

Det var et pent tre etasjers trehus. Det peneste i gaten.

Vi stormet det som en åsgårdsrei, knuste hvert bidige vindu, sparket ut dørfyllingene, kastet alt løst innbo ut i gaten, rundhjulte et par negre og jaget jentene hylende på dør. Det var som all innestengt råskap og alle våre sykelige hemninger plutselig fikk utløsning overfor disse stakkars forvirrede negrene. Vi var herremennesker.

Da det lysnet sto det sørafrikanske politiet i skraphaugen og sa «nice work boys, nice work indeed». Vi fikk ros av våre fastboende landsmenn også.

Det viste seg senere at vår venn hadde pådratt seg skrubbsårene da han ble kastet ut fordi han var full og laget bråk og dessuten ikke kunne betale for en flaske vin han hadde bestilt. Men, se det har jo ikke noe med denne historien å gjøre.

Hvorfor skriver jeg så dette, så mange år etter? Det vet jeg nesten ikke selv, men jeg tror det skyldes at jeg går med en mistanke om at iallfall 90 prosent av det storartede norske folk hadde optrådt likedan i en gitt situasjon. Dette til tross for alle resolusjoner i motsatt retning. —

Til saken: Jeg leste en usedvanlig varm og velmenende artikkel forleden om forholdene blant de fargete. Artikkelen munnet ut i en appell om å spre evangeliet i disse landene.

Vel og bra. Jesu enkle lære om kjærlighet og brorskap mellom alle mennesker ville fenge som ild i tørt gras hvis vi kunne, eller hadde kunnet, ledsage ordene

med praktiske eksempler. Til tross for at kristendommen har eksistert i snart 2000 år har vi ikke klart det. Derfor bør vi kanskje se saken fra den andre siden. Det er ikke de fargetes moral det er noe i veien med. Det er vår. Det er vårt livssyn som har spilt fallitt. Det er vi som har sviktet. Vi har hatt tid og muligheter til å vinne de fargetes respekt. Vi har ikke mestret oppgavene og det kommer vi snart til å måtte betale for.

Hva hjelper det forresten å spre evangeliet når det er en kjennsgjerming at svært mange framtrødende tilhengere av apartheidpolitikken Sør-Afrika er oppriktige kristne? Det er bare det at de har tilpasset kristendommen til sin spesielle situasjon. Det er ikke noe originalt ved det. De var kristne de som jaget buskmennene inn i sumpene og ringet inn barna for å føre dem opp til slaver også. Og for å ta et aktuelt eksempel: Massakren i Phillipeville ble uten tvil gjennomført av rettroende katolikker.

Martin Luther som i sin ungdom så på jødene med sympati og talte varmt for dem ved mange høve, skrev på sine eldre dager, da han hadde erfart at jødene var lykkelige og tilfreds med sin egen religion og ikke ville la seg omvende, omtrent slik: Rike jøder skal fratas alt de eier, de skal kunne jages fra landet. Alle jøder skal bo i avstengte ghettoer. Han beskylder dem for ritualmor og for å forgifte brønner, og han slutter slik: «De er evig fordømte».

Slik, bare i moderne former, tenker også M.R.A.

Dypt inne i Afrika arbeider en mann som heter Albert Schweitzer. Han har et hjerte så stort at det omslutter alle religioner og alle folkeslag. Noe å tenke på for alle som setter likhetstegn mellom en mens eller mindre stedlig form for religion og moral.

Kjell Christensen.